

Kvietimas paminėti Lietuvos žydų genocido aukų atminimo dieną pilietine iniciatyva „Atminties kelias“

Artėjant rugsėjo 23-iajai, Lietuvos žydų genocido aukų atminimo dienai, Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklas, Tolerancijos ugdymo centrus ir visas švietimo institucijas kviečiame dalyvauti pilietinėje iniciatyvoje „Atminties kelias“. Šia iniciatyva siekiama aplankyti masines žydų žūtis vietas, einant pėsčiomis kelią, kuriuo į mirtį buvo varomi nekalti žmonės. Tokių vietų Lietuvoje yra daugiau nei 200.

Rekomendacijos ruošiantis pilietinei iniciatyvai „Atminties kelias“:

- Kviečiame mokytojus pamokų, klasių valandėlių metu papasakoti apie Lietuvoje gyvenusią žydų bendruomenę ir masinį žydų naikinimą Antrojo pasaulinio karo metu – Holokaustą. Tai padės mokiniams suvokti, kodėl minime šią datą, kodėl svarbu žinoti apie įvykdytus nusikaltimus ir apmąstyti apie tai, jog tai, kas įvyko Holokausto metu, nepasikartotų.
- Prašome mokytojus papasakoti mokiniams apie žydų masinį naikinimą tame regione, kuriame gyvenate. Kviečiame aplankyti vietos krašto muziejus ir pasidomėti muziejuose esančia medžiaga.
- Jeigu Jūsų mieste yra žydų bendruomenė, siūlome mokytojams sukontaktuoti su bendruomenės atstovais, pakviesti į renginį, pasiteirauti informacijos apie vietos žydus, gyvenusius iki Antrojo pasaulinio karo.
- Kviečiame paskatinti mokinius parinkti lauko akmenėlių. Ant jų užrašyti gyvenusių jūsų vietovėje ir nužudytų žydų vardus. Šiuos akmenis, kaip atminties simbolius, pasiūlykite mokiniams atsinešti į renginį ir padėti Holokausto aukų vietoje kaip atminimo ženklą. Jūsų vietovėje gyvenusių žydų vardus, kurie buvo nužudyti, galite rasti šioje Valstybinio Vilniaus Gaono žydų muziejaus duomenų bazėje www.holocaustnames.lt (į paieškos langelį įrašykite *miesto/miestelio/vietovės* pavadinimą ir paspauskite *enter*); Apie Jūsų vietovėje gyvenusius ir nužudytus žydus galite ieškoti ir Yad Vashem institucijos Izraelyje internetinio puslapio duomenų bazėje <https://yvng.yadvashem.org/> (įrašykite miesto pavadinimą į vietą, skirtą vietai – „Place“ (angl.) ir duomenų bazė pasiūlys gyvenusių žydų vardus, pavardes bei kitą asmeninę informaciją).
- Kviečiame mokinius garsiai perskaityti užrašytų ant akmenėlių žmonių vardus renginių vietose.

Pilietinės iniciatyvos „Atminties kelias“ įgyvendinimas

Siūlome paminėjimus organizuoti **rugsėjo 23 dieną** (pirmadienį). Kviečiame aplankyti žydų masinių žudynių vietas, esančias jūsų vietovėje. Jeigu tokia vieta yra toliau miesto ar miestelio – siūlome bent dalį kelio nueiti pėsčiomis – Atminties keliu.

Žydu žūties vietose padėkite akmenėlius su vardais. Akmenys su žmonių vardais primins, jog nužudyti žmonės buvo ne skaičius, bet konkretūs žmonės su asmeninėmis istorijomis.

Jeigu žydu žūties vieta yra toli ir nėra galimybės į ją nuvykti, kviečiame šios dienos paminėjimą organizuoti mokykloje: rodyti filmus, skaityti ir analizuoti tekstus ir t. t.

Rugsėjo 23-ioji – Lietuvos žydu genocido aukų atminimo diena. 1943 m. rugsėjo 23-iaja buvo likviduotas Vilniaus getas. Šiais metais minime 75-ąsias Vilniaus geto likvidavimo metines.

Lietuvos žydu genocido aukų atminimo diena Lietuvoje minima nuo 1994-ųjų metų. Tarptautinė komisija nacių ir sovietinio okupacinių režimų nusikaltimams Lietuvoje įvertinti šios dienos paminėjimus mokyklų bendruomenėms inicijuoja jau daugiau nei penkiolika metų. Tuo siekiama, kad mokytojai, mokiniams papasakotų apie Lietuvoje gyvenusią gausią žydu bendruomenę (iki Antrojo pasaulinio karo Lietuvoje gyveno apie 215.000–220.000 žydu); paaiškintų apie Holokaustą nacių okupuotoje Europoje ir Lietuvoje Antrojo pasaulinio karo metu. Svarbu, kad mokiniai suvoktų, jog masinis žydu žudymas nėra vien Paneriai, Kauno IX fortas – masinių žudynių vietų Lietuvoje yra daug. Holokaustas, kaip tragedija, yra netektis mūsų valstybei – netekome piliečių gyvenusių Lietuvoje, kartu kūrusių mūsų valstybę, puoselėjusių savitas tradicijas ir kultūrą.

Visus, ketinančius organizuoti Lietuvos žydu genocido aukų atminimo dienos paminėjimus Lietuvoje, maloniai prašome užsiregistruoti Tarptautinės komisijos internetiniame puslapyje:

www.komisija.lt (dešinėje pusėje rasite žodį: REGISTRUOTIS)

Jeigu planuosite organizuoti pilietinę iniciatyvą - eisną „Atminties kelią“, tuomet prašysime užpildyti dar vieną el. formą: <https://forms.gle/JvhXYKEo6jNGoXWJ6> (su konkrečia informacija – kada, kur planuojate eiti Atminties keliu). Šią informaciją šiemet renkame tam, nes norime iki 09 23 d. informuoti žiniasklaidą (nacionalinę ir regioninę) apie mokyklų bendruomenių aktyvumą. Surinktą iš visų regionų informaciją paviešinsime ir Tarptautinės komisijos internetiniame puslapyje.

Po renginio, prašytume atsiųsti 1–2 nuotraukas, jeigu yra geros kokybės ir informatyvios. Siųsdami nuotraukas, nepamirškite nurodyti savo mokyklos pavadinimo. Nuotraukas prašome siųsti el. paštu: istorinekomisija@gmail.com;

Vilniuje paminėjimo renginys vyks rugsėjo 23 dieną 11.00 val. Holokausto aukų paminėjimo renginys Rūdininkų aikštėje ir Atminties kelias iki Geležinkelio stoties bei 13.00 val. Atminties kelias ir oficiali ceremonija Panerių memoriale. Jeigu planuotumėte dalyvauti renginiuose Vilniuje, prašome registruotis el. paštu ingrida.vilkiene@lrv.lt; arba telefonu: (8~706) 63 818, tuomet suteiksime papildomą informaciją apie renginio detales.

Pagarbiai

Tarptautinės komisijos nacių ir sovietinio okupacinių režimų nusikaltimams Lietuvoje įvertinti sekretoriatas